

ETICKÁ VÝCHOVA

5. ročník

Výkonový štandard

Tematický celok: Otvorená komunikácia

Žiak vie/dokáže:

- ✓ objasniť pravidlá otvorenej komunikácie,
- ✓ identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie,
- ✓ ovládať základné komunikačné zručnosti,
- ✓ identifikovať komunikačné šumy a prekážky,
- ✓ diskutovať o problémoch komunikácie v triede,

Tematický celok: Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie,
- ✓ identifikovať prvky podporujúce sebaúctu,
- ✓ zhodnotiť svoje silné a slabé stránky,
- ✓ vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním,
- ✓ zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných,
- ✓ vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných,
- ✓ napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie,
- ✓ vyjadriť pochvalu,

Tematický celok: Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vymedziť faktory podporujúce tvorivosť,
- ✓ vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch,
- ✓ vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede,
- ✓ určiť znaky tvorivého človeka,

Tematický celok: Etické aspekty ochrany prírody

Žiak vie/dokáže:

- ✓ zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie,

- ✓ napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode,
- ✓ vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite,
- ✓ realizovať konkrétne žiacke ochranárske aktivity.

HODNOTENIE

Predmet nie je klasifikovaný klasifikačným stupňom. Výsledky žiaka sa hodnotia, namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovom:

- a) aktívne absolvoval,
- b) absolvoval,
- c) neabsolvoval

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie

Žiak je hodnotený za:

- vnímanie vlastnej identity a prosociálnosť
- pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou
- správanie určené etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti
- zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady - správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách
- spojenie správneho myslenia a správneho konania
- nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľúti
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotný prijať kompromis
- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Metódy hodnotenia:

- pochvala, uznanie
- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi

ETICKÁ VÝCHOVA

6. ročník

Výkonový štandard

Tematický celok: Identifikácia a vyjadrovanie citov

Žiak vie/dokáže:

- ✓ pomenovať city zodpovedajúce prežívaniu pohody a nepohody,
- ✓ uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka,
- ✓ zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov,
- ✓ rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov,
- ✓ zahrať formou scény spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou,

Tematický celok: Kognitívna a emocionálna empatia

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch,
- ✓ vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu,
- ✓ používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii,
- ✓ diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov,

Tematický celok: Asertívne správanie

Žiak vie/dokáže:

- ✓ rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie,
- ✓ predviesť v scénkach ukážky jednotlivých druhov správania,
- ✓ použiť asertívne techniky v modelových situáciách,
- ✓ vysvetliť podstatu asertívnych práv,
- ✓ použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania,

Tematický celok: Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál,
- ✓ rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv,
- ✓ analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov,
- ✓ posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť,

- ✓ diskutovať o morálnych dilemách,

Tematický celok: Pozitívne vzory v každodennom živote

Žiak vie/dokáže:

- ✓ uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi,
- ✓ vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov,
- ✓ identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí,
- ✓ zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote,
- ✓ posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších,

Tematický celok: Prosociálne správanie

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy,
- ✓ uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí,
- ✓ vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania,
- ✓ prejaviť konkrétnu pomoc spolužiakom,
- ✓ zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať

HODNOTENIE

Predmet nie je klasifikovaný klasifikačným stupňom. Výsledky žiaka sa hodnotia, namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovom:

- a) aktívne absolvoval,
- b) absolvoval,
- c) neabsolvoval

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie

Žiak je hodnotený za:

- vnímanie vlastnej identity a prosociálnosť
- pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou
- správanie určené etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti
- zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady - správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách

- spojenie správneho myslenia a správneho konania
- nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľúti
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotný prijať kompromis
- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Metódy hodnotenia:

- pochvala, uznanie
- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi

ETICKÁ VÝCHOVA

7. ročník

Výkonový štandard

Tematický celok: Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity

Žiak vie/dokáže:

- ✓ zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti,
- ✓ vystihnúť svoje silné a slabé stránky,
- ✓ dokázať vyjadriť svoj názor,
- ✓ prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie,

Tematický celok: Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Žiak vie/dokáže:

- ✓ zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote,
- ✓ charakterizovať asertívne techniky,
- ✓ vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo,
- ✓ simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách,
- ✓ prezentovať príklady riešenia konfliktov

Tematický celok: Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Žiak vie/dokáže:

- ✓ formulovať zásady prosociálneho správania,
- ✓ vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania,
- ✓ opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkание a prijímanie slobody, vernosť záväzkom,
- ✓ zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca,
- ✓ diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve,
- ✓ konkretizovať rôzne prejavy rešpektu,

Tematický celok: Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine,

- ✓ vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí,
- ✓ realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“,
- ✓ diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine,
- ✓ naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine,

Tematický celok: Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Žiak vie/dokáže:

- ✓ zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty,
- ✓ diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou,
- ✓ prejavovať pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu,
- ✓ vysvetliť počatie a prenatálny život človeka,
- ✓ rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom,
- ✓ zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou,
- ✓ vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu,
- ✓ opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS,
- ✓ poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi,

Tematický celok: Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom

Žiak vie/dokáže:

- ✓ prejavovať pochopenie pre starých a chorých ľudí,
- ✓ zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi,
- ✓ diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť,
- ✓ navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc.

HODNOTENIE

Predmet nie je klasifikovaný klasifikačným stupňom. Výsledky žiaka sa hodnotia, namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovom:

- a) aktívne absolvoval,
- b) absolvoval,
- c) neabsolvoval

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie

Žiak je hodnotený za:

- vnímanie vlastnej identity a prosociálnosť
- pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou
- správanie určované etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti
- zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady - správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách
- spojenie správneho myslenia a správneho konania
- nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľúti
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotný prijať kompromis
- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Metódy hodnotenia:

- pochvala, uznanie
- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi

ETICKÁ VÝCHOVA

8. ročník

Výkonový štandard

Tematický celok: Zdroje etického poznania ľudstva

Žiak vie/dokáže:

- ✓ uviesť hlavné zdroje etiky,
- ✓ vymenovať niektoré mravné hodnoty,
- ✓ vysvetliť, na čo slúžia mravné normy,
- ✓ vysvetliť význam svedomia,
- ✓ vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry,
- ✓ porovnať etický odkaz náboženstiev,
- ✓ diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti,

Tematický celok: Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Žiak vie/dokáže:

- ✓ vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných,
- ✓ identifikovať prejavy zdravého životného štýlu,
- ✓ vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy,
- ✓ diskutovať o etických problémoch súčasnosti,
- ✓ rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka,

Tematický celok: Ekonomické hodnoty a etika

Žiak vie/dokáže:

- ✓ určiť formy vlastníctva,
- ✓ diskutovať o vzťahu k peniazom,
- ✓ vysvetliť pojem konzumizmus,
- ✓ analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti,
- ✓ zhodnotiť význam solidarity,
- ✓ posúdiť potrebu pomoci slabším,
- ✓ vystihnúť negatívne prvky reklamy,
- ✓ vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života,

Tematický celok: Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Žiak vie/dokáže:

- ✓ zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka,
- ✓ vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností,
- ✓ pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka,
- ✓ zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena,
- ✓ diskutovať o dôležitosti vzdelávania,
- ✓ zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh.

HODNOTENIE

Predmet nie je klasifikovaný klasifikačným stupňom. Výsledky žiaka sa hodnotia, namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovom:

- a) aktívne absolvoval,
- b) absolvoval,
- c) neabsolvoval

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie

Žiak je hodnotený za:

- vnímanie vlastnej identity a prosociálnosť
- pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou
- správanie určené etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti
- zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady - správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách
- spojenie správneho myslenia a správneho konania
- nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotný prijať kompromis
- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Metódy hodnotenia:

- pochvala, uznanie
- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi

ETICKÁ VÝCHOVA

9. ročník

Výkonový štandard

Tematický celok: Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí

Žiak vie/dokáže:

zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii,

- ✓ vymedziť zásady dialógu,
- ✓ uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu,
- ✓ objasniť efektívne riešenie konfliktov,
- ✓ vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov,

Tematický celok: Zdravý životný štýl

Žiak vie/dokáže:

- ✓ identifikovať znaky zdravého životného štýlu,
- ✓ posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami,
- ✓ rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania,
- ✓ uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných,
- ✓ vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle,

Tematický celok: Závislosti

Žiak vie/dokáže:

- ✓ identifikovať typy závislostí,
- ✓ diskutovať o škodlivosti siekt,
- ✓ objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami,

Tematický celok: Masmediálne vplyvy

Žiak vie/dokáže:

- ✓ diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov,
- ✓ analyzovať prvky mediálneho produktu,
- ✓ vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom,
- ✓ zostaviť zoznam zásad kritického diváka,

- ✓ zhodnotiť prínos médií v živote človeka,
- ✓ vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu,
- ✓ diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu.

HODNOTENIE

Predmet nie je klasifikovaný klasifikačným stupňom. Výsledky žiaka sa hodnotia, namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovom:

- a) aktívne absolvoval,
- b) absolvoval,
- c) neabsolvoval

Všeobecné zásady hodnotenia a klasifikácie

Žiak je hodnotený za:

- vnímanie vlastnej identity a prosociálnosť
- pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou
- správanie určené etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti
- zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady - správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách
- spojenie správneho myslenia a správneho konania
- nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľúti
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotný prijať kompromis
- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Metódy hodnotenia:

- pochvala, uznanie
- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi